Padělání peněz.

A) Padělání mincí.

I. Pojem.

Zločinu padělání mincí se dopouští:

1. kdo neoprávněným způsobem razí mince dle rázu běžného v tuzemsku nebo cizozemsku, byť i tyto co do stříže (úhrnné váhy) a zrna (obsahu ryzího kovu) rovnaly se minci pravé nebo ještě cennějšími byly;

2. kdo nepravou minci razí podle jakéhokoliv užívaného rázu buďto lehčí z pravého kovu a nebo z méně cennějšího kovu (ať způsobem tím nebo oním), nebo jinak dodává falešné minci vzhled peněz pravých;

3. kdo pravé kusy peněz jakýmkoli způsobem zmenšuje v jich vnitřní ceně a obsahu, o kterém raženy byly nebo se pokouší dodati jim podobu kusů vyšší ceny.

Ve všech třech případech musí však úmysl k tomu směřovati, aby byly nepravé nebo padělané mince vydány, tedy, aby někdo byl oklamán (nál. kas. dv. ze dne 4. listopadu 1876 č. 131). Lhostejno jest, je-li nepravá nebo padělaná mince způsobilou k tomu, aby někdo mohl být oklamán. Posléze dopouští se tohoto zločinu:

4. ten, kdo opatří nástroje ku falešnému ražení (i když s ražením doposud započato nebylo) buď pro sebe sám nebo pro někoho třetího (nál. kas. dv. ze dne 30. října 1882 sb. č. 492), nebo jakýmkoliv jiným způsobem ku padělání spolupůsobí.

II. Trest na tento zločin jest těžký žalář od 5 do 10 let, při zvláštní nebezpečnosti nebo velké škodě od 10 do 20 let. Jen tehdy, je-li padělání každému zřejmým, nebo rovná-li se falešná mince pravé co do stříže a zrna, může býti vyměřen trest od 1 do 5 let.

Pojem účastenství při tomto zločinu jest oproti pojmu v § 5 tr. z. vyměřenému rozšířen; neboť dopouští se jakožto účastník zločinu padělání mincí též ten, kdo padělané peníze ve srozumění s pachatelem, spoluvinníkem neb účastníkem vydá, ať se stalo dorozumění před paděláním, za něho nebo po něm, nebo kdo částky, o které zmenšeny byly pravé peníze ve své vnitřní hodnotě a obsahu, koupí t. j. úplatně na se převede. Trest jest těžký žalář od 1 do 5 let, byla-li způsobená značná škoda až do 10 let (§§ 118—121 tr. z., 397—400 voj. tr. z., 193—196 tr. z. pro Bosnu a Herceg.). Kdo naproti tomu úmyslně rozšiřuje padělanou minci beze srozumění s padělateli neb účastníky, dopouští se podvodu, který se tresce, přesahuje-li zamýšlená nebo způsobená škoda 25 zl., jakožto zločin (§§ 201 *a)* tr. z., 506 *a)* voj. tr. z., 284 *a)* tr. z. pro Bosnu a Hercegovinu).

III. Přestupky.

S padělaním mincí souvisí celá řada přestupků. Tak dopouští se přestupku ten, kdo nemaje úmyslu, aby někoho oklamal, pozlacuje nebo po-

stříbřuje běžnou nebo z oběhu vzatou minci nebo zhotovuje pamětní mince, medajle, hrací peníze, nebo jakékoliv ražené výrobky tím způsobem, že mohou se pokládati při povrchním prohlédnutí snadno za běžnou minci; trestem jest vězení od 1 do 3 měsíců a propadnutí všech nezákonných výrobků (§§ 325 tr. z., 582 voj. tr. z., 354 tr. z. pro Bosnu a Herc.). Rovněž dopouští se přestupku ten, kdo zhotovuje nebo bez povolení úředního užívá punců, razítek nebo litých modelů jakékoliv formy, jimiž zhotoviti lze z kovu otisky nebo plastické napodobeniny mincí rázu v tuzemsku nebo cizozemsku běžného; lhostejno jest, zda určeny jsou věci tyku hře, ozdobě či k jakémukoliv jinému, třeba o sobě dovolenému účelu. Trest jest pokuta od 100 do 500 zl., při delším opětovaném užívání i vězení od 1 do 3 měsíců (§§ 329 tr. z., 586 voj. tr. z.).

B) Padělání veřejných úvěrních papírů.

Zločin tento záleží v napodobení nebo změně těchto papírů. Předmětem jeho jsou tuzemské nebo cizozemské:

1. veřejné úvěrné papíry, které platí jako mince (papírové peníze), ať jsou vydány státem nebo nějakým jiným ústavem veřejným, jako ku př. bankovky rakousko-uherské banky, banky anglické (nál. kas. dv. ze dne 25. dubna 1885 sb. č. 781) a

2. dlužní úpisy nějakou veřejnou pokladnou vydané a vyplacení kapitálu nebo ročního důchodu zajišťující nebo kupony a talony k nim náležející. Těmto papírům jsou na roveň postaveny akcie rakousko-uherské banky, dlužní úpisy, zástavní listy jakož i dlužní úpisy vydané tuzemským úředně schváleným veřejným ústavem úvěrním a kupony i talony k nim náležející (§ 106 tr. z.), dále zástavní listy haličsko-stavovského ústavu úvěrního (§ 79 pat. ze dne 3. listopadu 1841 č. 569 sb. z. s.) a komské renty (výn. min. ze dne 28. května 1852 č. 123 ř. z.).

a) Napodobení.

I. Pojem.

Zločinu napodobení dopouští se ten, kdo jmenované úvěrní papíry napodobí, při čemž rozdílu nečiní to, zdali se napodobený papír ku výměně hodí či-li nic. Dokonán jest zločin pouhým napodobením a nerozhoduje tu, zdali napodobený papír byl již vydán a nějaká škoda povstala či nic (§ 106 al. 1 tr. z.), ovšem musil směřovati úmysl při napodobení ku vydání (§ 325 tr. z.). Zvláštní předpis platí ve příčině pomahání k tomuto zločinu. Kdežto zpravidla pomahání stává se trestným teprve tehdy, když pachatel alespoň trestný pokus zločinu učinil, dopouští se spoluviny i když by přispění bezúčinným zůstalo ten, kdo znaky veřejných papírů úvěrních napodobí, papír, kolky, matrice, písmena, lisy nebo jakékoli prostředky ku výrobě nepravých papírů úvěrních sloužící zhotovuje a vědomě dodává, napodobitelům nadržuje neb jakýmkoli způsobem ku napodobení spolupůsobí (§ 107 tr. z.).

II. Trest.

Co se týče trestu zločinu tohoto rozeznává především zákon mezi napodobením papírových peněz a méně nebezpečným napodobením veřejných úpisů dlužních a v obou případech činí pak rozdíl mezi zločinem dokonaným a pokusem zločinu. Dokonané napodobení papírových peněz stavší se pomocí nástrojů, které usnadňují rozmnožení těchto papírů, trestá se na napodobiteli a spoluvinnících doživotním těžkým žalářem, pokus těžkým žalářem od 5—10 let, při zvláštní nebezpečnosti od 10—20 let;

stalo-li se však napodobení pérem nebo jinými nástroji, než prv uvedenými, trestá se dokonané napodobení těžkým žalářem od 10—20 let, pokus pak těžkým žalářem od 1—5 let, za okolností zvláště přitěžujících pak žalářem 5 - 10letým (§§ 108, 110 tr. z.). Tresty uložené na dokonaný zločin stihnou též účastníka, který ve srozumění s napodobitelem, spoluobviněným nebo jinými účastníky napodobené peníze papírové vydal nebo pokusil se vydati (nál. kas. dv. ze dne 30. března 1889 sb. č. 1268), při čemž nezáleží na tom, zda srozumění se stalo před činem, během jeho provedení nebo teprve po něm, jelikož tento zločin přirozeně dokonán jest tím, že padělané peníze dány byly v oběh (§ 109 tr. z.). Dokonané padělání veřejných úvěrních úpisů trestá se — bylo-li provedeno nástroji umožňujícími rozmnožení — 10—20 roky, pokus 5—10 lety, nehledě pak k tomu 5 až 10 lety, pokus 1—5 lety těžkého žaláře (§§ 113, 113 tr. z.). Tresty stanovené na dokonaný zločin stihnou i účastníka, který ve srozumění ve smyslu shora naznačeném vydal takové padělané dlužní úpisy nebo je vydati se pokusil (§ 112 tr. z.).

b) Změna.

I. Pojem.

Zločinu padělání veřejných papírů úvěrních změnou jich se dopouští:

a) kdo pravé takové papíry změní ve vyšší sumu, než na kterou původně zněly, nebo

b) kdo v takových papírech změní číslice nebo jiné části obsahu nebo k tomu napomáhá (§ 114 tr. z.).

II. Trest jest těžký žalář od 5—10 let, pokus tresce se žalářem od 1—5 let. Účastníky potrestati jest těžkým žalářem od 5—10 let (§§ 115 a 116 tr. z.). Při vyměření trestu pro napodobení nebo změnění veřejných dlužních úpisů posuzovati sluší za okolnost přitěžující to, svědčí-li majiteli (§ 117 tr. z.).

V souvislosti s dosud uvedenými předpisy o padělání veřejných papírů úvěrních zmíniti jest se též o těchto zákonných ustanoveních:

1. kdo úmyslně dále rozšiřuje napodobené nebo padělané veřejné úvěrní papíry beze srozumění s padělateli neb účastníky, dopouští se podvodu, který se stává zločinem jedná-li se o obnos vyšší 25 zl. (viz čl. Podvod);

2. kdo nemaje úmyslu někoho oklamati zhotovuje adressy, oznámení nebo vůbec tisková díla tím způsobem, že při povrchním prohlédnutí snadno mohou se pokládati za veřejné papíry úvěrní, dopouští se přestupku a trestán jest vězením od 1 do 3 měsíců a propadnutím všech nezákonných výrobků (§ 325 tr. z.);

3. kdo vydává neoprávněným způsobem bankovky nebo jiné majiteli svědčící nezúročitelné dlužní úpisy, které by mohly býti v obchodu pokládány za známky peněžné, dopouští se — pokud v tom nespočívá jiná činnost těžším trestem stíhaná — přečinu, který stihá se však jen k návrhu rakousko-uherské banky, a trestá se na penězích obnosem rovnajícím se desateronásobnému obnosu cenných známek pachatelem vydaných, nejméně však pokutou 2000 zl. Přeměna pokuty peněžité v žalář se nepřipouští (čl. IV. zák. ze dne 21. května 1887 č. 51 ř z.). Tatáž ustanovení jako všeob. tr. z. o padělání úvěrních papírů obsahuje i tr. z. voj. a tr. z. pro Bosnu a Hercegovinu.

C) Osnova nového trestního zákona pojednává o padělání veřejných úvěrních papírů a padělání mincí v téže hlavě pod názvem »Falšování peněz a cenných papírů jim se rovnajících«. Kdo napodobí v obchodu obíhající papírové peníze státu některého nebo peníze ve příčině ochrany státní ve směru trestním státním penězům na roveň postavené nebo kdo rozmnožuje jich počet rozstříháním a spojováním za tím účelem, aby takto napodobené nebo zfalšované peníze do oběhu byly dány, potrestán budiž pro zločin káznicí od 1 do 15 let nebo vězením od 1 do 5 let. Týž trest stanoven jest pro toho, kdo dá do oběhu peníze, které napodobil nebo padělal bez úmyslu dáti je do oběhu, nebo kdo opatřuje si peníze od kohokoli napodobené nebo padělané za tím účelem, aby dány byly do oběhu v hodnotě jim na oko dané, nebo přijímá je nebo jinému opatřuje. Též může býti s tím spojena peněžitá pokuta až do 4000 zl. Nepřevyšují-li však napodobené nebo padělané kusy jednotlivě cenu 5 zl. a nebylo-li provedeno napodobení nástroji nebo zařízeními sloužícími ku rozmnožení, nalézti jest na trest káznice od 1 do 5 let nebo na vězení od 6 měsíců do 5 let, s čímž spojena býti může pokuta peněžitá do 1000 zl. Ve všech případech může býti nalezeno na to, aby dána byla dotyčná osoba pod dozor policejní (§§ 157 a 158 osnovy). Kdo do oběhu dává kromě případů svrchu naznačených napodobené nebo padělané peníze za pravé věda o jich nepravosti, potrestán budiž pro přečin vězením od 1 dne do 6 měsíců nebo na penězích od 1 do 1000 zl. (§ 159 osnovy). Penězům na roveň staví se bankovky pro všeobecný obchod určené, tištěné nebo jinak mechanicky nebo chemicky rozmnožené, poukázky k výplatě, dlužní úpisy, akcie nebo jich místo zastupující mezitímní listy nebo kvitance, jakož i kupony a talony k těmto papírům patřící, kteréž vydány byly státní vládou nebo některou pokladnou k vydání takových papírů oprávněné, od obce, společnosti nebo korporace. Toto ustanovení platí i tehdy, když podpis vydatelův nebo jednotlivá slova nebo číslice jsou na listině připojeny vlastnoručně (§ 106 osnovy). Za padělání považovati sluší při jmenovaných papírech každou změnu v obsahu, kterouž pravému kusu dodává se rázu vyšší ceny nebo neplatnému nebo zaniklému kusu vtiskuje se ráz platnosti (§ 161 osnovy).

Pacht a nájem.

I. Pojem a náležitosti.

Smlouva nájemní (v širším smyslu) jest smlouva, kterouž někdo (nájemce) dočasné užívání věci nezužívatelné proti určité úplatě (nájemnému) od jiného (pronájemce) obdrží (§ 1090 o. o. z.). Předmětem nájmu mohou rovněž jako při smlouvě trhové býti nejen věci hmotné, a to buď movité neb nemovité, buď jednotlivé neb hromadné, nýbrž i práva na př. právo honební, živnosť atd.). Pachtýřem honitby může býti jen ten, proti komu v této vlastnosti nestává pochybnosti. Obec jakožto taková jest vyloučena z pachtování honitby (§ 3 min. nař. ze dne 15. prosince 1852 č. 257 ř. z.). Aby čas byl napřed určen, zapotřebí není; smlouva nájemní může býti uzavřena i na neurčitý čas, jen že jednak pronájemce nesmí žádati vrácení věci dle libosti — jako při výprose (precarium) — jednak nelze pronájemci vzdáti se vůbec práva výpovědi. Není tudíž platnou smlouvou pachtovní, přenecháno-li užívání pozemku na tak dlouho, dokud nájemné bude řádně placeno (roz. nejv. s. dv. ze dne 10. ledna 1860 č. 71 »Gl. U.« 1053). Úplata musí býti určitou a zapravena, není-li jinak